

телитѣ и завоеваннѣтъ. Туй са случило и съ цѣло народонаселѣніе (повечето българско) на балканскыя полуостровъ. Слѣдъ неговото завоеванье отъ османскытъ Турцы, мнозина отъѣхъ и вѣтрѣ, които сж търсили *приключенія*, мѣчили са да организувать въ новата държава всеобщо възстаніе на христіенѣтъ противъ Моаметанѣтъ. Тогазъ управителитѣ на областитѣ были своеволны и какъто си щѣли, тѣй правяли; сждѣтъ са продавалъ; управленіето было развалено; на сякъдѣ безредицы и грабежъ (11)....

« Но какъ *Правителството* е допуснѣло такъвъ единъ редъ на работѣтъ, който не ѣ можалъ да не бжде гибеленъ и за самата държава? пыта біографѣтъ на преосвященнаго Софронія Врачанскый (12). Ето и отговорѣтъ му *точь въ точь*.

« Тогашиятѣ правителства и държавни мѣжые, заедно съ тогашиятѣ Султаны, не сж могли да не виждѣтъ сичкото зло за държавата, отъ единъ такъвъ редъ на работѣтъ, не сж могли да не познавѣтъ пагубнитѣ сѣтвины, които бы докаралъ той на държавата. Тѣ сж съзнавали туй на пълно и са употребявали за да са искорени злото. Но тѣхнытъ благородны усилия не сж могли да имѣтъ жиланныя успѣхъ по онуй време. Военната организація, — благодареніе на която Османитѣ покорижъ балканскыя полуостровъ, останѣ въ пълната си сила и слѣдъ като са утвърди тукъ тѣхното владычество, тѣй щото побѣдительтъ и побѣденныйтъ строго са различавахъ единъ отъ другъ: първыйтъ трѣбаше да бжде самопроизволенъ

(11) « Българія подъ турското господаруване и най-вече въ 15-ый и 16-ый вѣкъ » — членъ, извлеченъ изъ лекціитѣ четены въ Варшав. уневерситетъ 1872, и печатанъ въ *Читал.* год. III, книж. 5 6, стр. 499 — 507.

(12) Глед. « Періодеч. списаніе » отъ Браила, книж. V и VI, стр. 7 — 13.